

РИЗИКИ ВПРОВАДЖЕННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

У сучасному середовищі відбувається стрімкий розвиток технологій. Напевно сьогодні немає жодної сфери, у якій не проводилися б різні розробки та дослідження, у результаті яких відкривалося щось нове.

Однією з найбільш домінуючих галузей нині є ІТ-технології. Причому, останніми роками чи не найбільша частка уваги приділяється розробці та популяризації штучного інтелекту.

Штучний інтелект – це здатність механічних систем аналізувати отриману інформацію, обробляти її та, на основі цього, імітувати людські здібності, знання та вміння [1]. Прикладами таких є ChatGPT, Dale-e, Notion та інші. Безумовно, автоматизація різних систем, розробки нових технологій спрощують наше життя. Із самого початку це й було їх основною метою. Проте, разом зі зростанням уваги до них, з'явилися також і потенційні ризики, які можуть негативно відобразитися на економічному середовищі країни, світу та людства в цілому.

Першим із них є ризик зниження рівня освіти й науки. Сьогодні ця проблема є досить поширеною, оскільки в умовах дистанційного режиму навчання все більше поширюються ситуації з порушення академічної доброчесності учнями та студентами. А в епоху масової появи штучного інтелекту з'являється все більше способів та джерел «полегшення навчання» недобросовісними способами.

Ще одним ризиком є зміна рівня зайнятості населення, яке відбуватиметься з двох причин. По-перше, зниження рівня освіти відобразиться на вміннях та навичках працівників, їх кваліфікації тощо. По-друге, популяризація штучного інтелекту призведе до масового звільнення працівників по всьому світу, оскільки з кожним днем з'являється все більше і більше різних систем, які можуть замінити людину в різних сферах діяльності. Якщо раніше під загрозою переважно була саме сфера послуг, то сьогодні розвиток штучного інтелекту поширюється і на фізичну працю. В Україні й без того досить вагомою є проблема безробіття, а менша кількість вакансій початкового рівня сприятиме скороченню можливостей молодим спеціалістам розпочати кар'єру.

Звідси випливає нова проблема – ризик зниження рівня доходів та життя населення, що в результаті тягне за собою появу ризику втрати платоспроможності. Як уже було зазначено раніше, використання штучного інтелекту призводитиме до скорочення працівників на підприємствах. Проблема безробіття призведе до втрати населенням його постійних доходів, отже, і платоспроможності. З одного боку, це могло б стимулювати розвиток підприємництва, проте з іншого, потенційним підприємцям необхідний буде початковий капітал, джерела формування якого будуть вкрай обмеженими. Саме ж скорочення рівня платоспроможності призведе до занепаду економіки країни в цілому. Разом з тим, поширення використання штучного інтелекту негативно відобразиться й на інвестиційній діяльності. Так, замість того, щоб спрямовувати капітал на покращення якості товарів чи послуг, підвищення продуктивності та кваліфікації працівників, підприємства інвестують кошти в нові технології, не замислюючись при цьому про їх негативні наслідки, такі як скорочення зайнятості та підтримка заробітної плати на максимально низькому рівні [2].

Отже, для того, щоб уникнути негативного впливу від потенційних ризиків, що виникають внаслідок поширення використання штучного інтелекту, необхідно використовувати його за принципом «для людини» та «на допомогу людині», а не «замість людини». Саме тоді його впровадження буде безпечним та формуватиме максимально позитивний ефект на діяльність підприємства.

Список використаних джерел:

1. Д. Махненко. І знову про штучний інтелект. Допомога, загроза чи пусті балачки? *Юридична газета*. 2021. URL: <https://jur-gazeta.com/> (дата звернення: 06.03.2023).
2. D. Acemoglu, S. Johnson. What's Wrong with ChatGPT? *Project Syndicate*. 2023. URL: <https://www.project-syndicate.org/> (the date of application: 06.03.2023).